

Bygherrerapport
Udgravning af gruber med aktivitetsspor fra yngre stenalder og ældre
bronzealder
VKH 6836 Bejning Øst
Gauerslund sogn, Holmans Herred, Vejle Amt, stednr. 17.05.01
Kuas. J.nr. 2003-2123-0064

Foto 1:VKH 6836 Brejning Øst under udgravning set fra øst.

Indholdsfortegnelse

Indledning	side 2
Kulturhistorisk redegørelse	side 2
Topografi	side 4
Fortidsmindelandskabet	side 4
Udgravningsdata	side 4
Metode	side 4
Dataliste	side 4

Indledning

I forbindelse med anlæggelse af golfbanen øst for Brejning by blev der ved de arkæologiske forundersøgelser fundet en række anlægsspor i form af gruber som krævede en nærmere undersøgelse. Den arkæologiske udgravning er betalt af Vejlefjord Golfklub. Al korrespondance er ført mellem arkæolog Aase Gydion og Vejle Fjord golf klub. Udgravningen, forundersøgelsen og udfærdigelsen af pågældende rapport er foretaget for Vejle Museum af arkæolog Bjørnar Måge.

Foto 2: Grube anlæg-56 med skålstenen i øverste venstre del af gruben

Kulturhistorisk redegørelse

Ved den egentlige udgravning udgravedes et areal på 2200 m² fordelt på tre felter. Der blev ved undersøgelsen afdækket 51 anlæg i form af forskellige gruber, og fyldskifter.

Ved udgravningen af felt 1, et 890 m² stort område omkring Green 12, fremkom 10 kogestensgruber, en større grube, tre mindre fyldskifter samt en 15 meter lang hegns- eller skelgrøft. Fem af kogestensgruberne lå på række i områdets nordvestlige del, mens resten var spredt

ud over hele arealet. Den store grube indeholdt en mængde fund i form af flinteredskaber og afslag fra redskabs produktion samt en ikke ubetydelig mængde keramik. Særlig bemærkelsesværdig var en 11 x 3 cm store flintspydspids. Gruben dateres ud fra keramikken til ældre bronzealder omkring 1500-1300 f.kr.

Udgravningen af det 1310 m² store felt 2, 75 meter sydvest for felt 1 (omkring green- og landingspunkt 13); frembragte i alt 35 anlæg i form af gruber og fyldskifter. Gruberne, som var kendetegnet ved en uregelmæssig form i overfladen, var fra 25 til 125 cm dybe mens de ligeledes uregelmæssige fyldskifter var fra 5 til 25 cm dybe.

Der fremkom oldsager i 12 gruber og otte fyldskifter, i ni af disse fandtes daterende keramik. Tre af gruberne skal henføres til yngre stenalder - nærmere bestemt tragtbægerkulturen (3400-2800 f.kr.) - mens seks af gruberne hidrører fra bronzealder (1800-500 f.kr.).

Af særlig bemærkelsesværdige fund fra denne lokalitet er skålstenen, der blev fundet øverst i gruben A-56. (se foto 2) Skålsten er som ordet fortæller en sten med en udhulet skål.

Fundkategorien, der er typisk for bronzealder, er anset at have en religiøs betydning/funktion.

Felt 3, der lå ved herre tee 16 omkring 50 m syd for felt 2, bestod alene af en 2,5 x 1,5 cm stor grube, A-25, der ud fra fundene kan dateres til tragtbægerkultur (se foto3)

Foto 3: A-25, Grube fra tragtbægerkulturen

Der blev ved udgravningen ikke fundet nogen anlægsspor, som på nogen måde kan tolkes som beboelseshuse. Området må karakteriseres som en arbejds- og aktivitetsplads. En eventuel bebyggelse knyttet til denne aktivitetsplads skal formodentlig søges længere mod vest på det flade og høje terræn, hvor der nu er parcelhuse.

Topografi

De tre felter er placeret i et højtliggende kuperet, terræn. Felt 1 er beliggende på en bakkeknold, der falder stejlt mod vest, nord og øst. Felt 2 ligger på et relativt fladt, højtliggende plateau, der falder stejlt mod nord og skråner svagt mod sydøst. Felt 3 ligger tæt ved en slugt, der løber mod øst. Alle felter grænser mod øst op til en større slugt/ådal, der udmunder i Vejle Fjord 1 km derfra. Mod vest grænser aktivitetsområdet op til en ligeledes højtliggende flade. Jordbundsmæssigt består felt 1 hovedsagelig af grusblandet sand. Felt 2 består af såvel ret sandede som ret lerede områder.

Fortidsmindelandskabet

På lokaliteten er der tidligere, i forbindelse med nedlægning af en varmetransmissionsledning på stedet, udgravet et aktivitetsområde fra tragtbægerkultur (Sognebeskrivelsesnummer 53, Gauerslund sogn).

Videre er der i nærområdet - ved arkæologiske forundersøgelser forud for golfbanens anlæggelse - fundet aktivitetsspor fra samtlige perioder fra yngre stenalder til yngre romersk jernalder. Der har således tilnærmelsesvis været kontinuerlig menneskelig aktivitet i nærområdet fra 3500 f.kr til 500 e.kr.

Udgravningsdata

Udgravningen, der foregik i perioden 28.11-15.12 2005 samt den 12.1-2006, blev udført af arkæolog Bjørnar Måge og stud.mag. Peter Deichmann. Til muldafrømningen fik vi maskinhjælp fra Ingolf Eriksson a/s, finansieret af Vejle Fjord Golf Klub.

Metode

Muldafrømningen blev udført med maskine. Alle anlægsspor blev opmålt og indtegnet i målestoksforhold 1:50. Der blev oprettet selvstændige målesystemer for hvert af de tre felter. Koordinaterne i disse er indmålt ved hjælp af totalstation, venligst stillet til rådighed af Vejle Fjord Golf Klub. Udgravningsfeltet blev nivelleret i forhold til to separate fixpunkter. Samtlige anlæg er snittet og tegnet i profil i målestok 1:10. Anlæg der indeholder fund, er totaludgravet.

Dataliste

Sagen er journaliseret på Vejle Museum som VKH 6836 Brejning øst, Gauerslund sogn. Alle oldsager og original dokumentation opbevares her.

Vejle Museum
18.01.2006
Arkæolog Bjørnar Måge